

Oponentský posudek diplomové práce

Magisterský program RS UK FHS v Praze

Název práce: Individualizace při zajišťování dietního stravování v domovech pro seniory

Jméno studenta: Bc. Pavlína Pechušková

Zaměření studia: Řízení

Posudek vypracovala: Mgr. Martina Procházková

Datum: 20. srpna 2016

Téma a cíl práce:

Autorka zvolila tématem své diplomové práce stále aktuální a potřebnou problematiku individualizace péče v pobytových sociálních zařízeních pro seniory se zaměřením na oblast stravování. Jak sama píše na str. 81: „Strava je základní lidská potřeba v každém věku. U starých lidí a klientů domovů pro seniory nabývá tato potřeba na daleko větším významu.“

Práci zpracovala z pohledů požadavků zákona, vybraných poskytovatelů, jejich možností, přístupu, zkušeností a také postojů jejich klientů.

Cílem práce bylo seznámit čtenáře s kvalitou života ve stáří v případě, že senior ztrácí svoji soběstačnost, rodina není schopna péči o něho zajistit nebo je osamocen a ze svého přirozeného prostředí přechází do péče pobytového zařízení – domova pro seniory. Autorce se podařilo popsat, jak taková změna v životě seniora může zásadně ovlivnit kvalitu jeho života v oblasti uspokojování potřeb a to jak negativně, tak i pozitivně. Mezi pozitivní ovlivnění řadí kvalitní podporu a péči, jejíž součástí je individualizace při zajišťování stravování. Čtenáři k tomu ve své diplomové práci předložila vytyčené otázky, na které ve výzkumné praktické části úspěšně odpověděla.

Práce ukazuje, že se autorce podařilo téma, které si vytyčila, zpracovat.

Struktura a obsah práce:

Práce je členěna na dvě části – teoretickou a empirickou. Teoretickou část práce autorka rozdělila do třech kapitol, aby stručně obsáhla celou řadu souvisejících témat.

V první kapitole seznamuje čtenáře s historickým vývojem pobytových služeb pro seniory a skupinovou péčí o ně v období socialismu, která byla charakteristická paternalistickým přístupem. Následně navazuje dobou po roce 1989, kdy vznikaly v prostředí sociálních služeb nové organizace, nové přístupy, upozorňuje na složitý proces přeměny sociálních služeb zaměřených na individualitu klienta, jeho potřeby, přirozené prostředí.

Věnuje se také pojmu kvality služby se zaměřením na individualizovanou péči o seniora v pobytových zařízeních, organizační kultuře. Vybrané pojetí těchto pojmů vztahuje ke Standardům sociálních služeb jako zákonem stanovených kritériích. Udává jejich výčet, ze kterého vybírá Standard č. 5, který následně velmi pěkně vysvětluje v souvislostech samotného procesu ke klientovi v pobytovém zařízení. Za vhodně uvedené považují v teoretické části vybrané poznatky z výzkumů týkajících se individualizace péče českých autorek Ingrid Štegmanové, dále Jany Hálové, i francouzského autora Camilleho Diverta.

Druhou kapitolu teoretické části, v níž se autorka zaměřila na specifika životního období označovaného jako seniorské, lze považovat za velmi cennou. Rozpracovala zde biologické, psychologické a sociální aspekty seniorského věku, zmínila pojem ageismus. Věnovala se zde tématu uspokojování životních potřeb jako výchozího bodu pro individualizovanou péči v zařízeních sociálních služeb. Neopomenula okrajově ani specifika potřeb seniorů s demencí, fenoménu přechodu seniora z domácího prostředí do pobytového zařízení, jeho následné adaptace.

V poslední třetí kapitole se autorka plynule propracovala k tématu způsobů zajištění stravy v domovech pro seniory a jeho vlivu na kvalitu stravování. Předložila čtenáři ucelený stručný vhled do procesu standardizace nutriční péče, jeho implementace do zařízení sociálních služeb – domovů

pro seniory a jeho vlivu na kvalitu poskytovaných služeb a tím i na zachování nebo zlepšení celkového zdravotního stavu a soběstačnosti klienta, tedy kvality jeho života. Ukázala, jak může mít individualizovaná nutriční péče pozitivní přínos nejen v oblasti výživy klienta, ale i stát se významným nástrojem a zárukou kvality poskytované péče celé instituce.

Dále následuje obsahově poměrně stejně rozsáhlá empirická část. Jsou zde informace o konkrétním záměru výzkumu (Abstrakt, str. 7, Úvod, str. 10, cíl výzkumu, str. 52), vybrané technice výzkumu a její strategii, včetně výzkumných otázek a podotázek, které po vyhodnocení a interpretaci dat přináší tzv. kostru příběhu individuálního přístupu ke klientům ve vybraných zařízeních, výklad jednotlivých kategorií, podložených výroky respondentů a výzkumné schéma, které dokazuje, jak autorka obsažně a důkladně zpracovala „živá“ výzkumná data. V další části interpretace dat jsou prezentovány výsledky hlavního cíle výzkumu, které mapují možnosti a limity inkriminovaných domovů a postoje klientů k individualizaci péče v oblasti stravování. Práce je završena shrnutím poznatků z výzkumu a závěrečnou diskusí, do které se autorce podařilo interpretovaná data, včetně vlastních názorů, úspěšně vsadit.

Metody výzkumu:

Výzkum autorka realizovala technikami kvalitativního výzkumu (str. 53) hloubkového polostandardizovaného rozhovoru a jako analytický postup zvolila otevřené kódování a techniku „vyložení karet“. Vzhledem k obsáhlému a komplexnímu tématu a cíli práce autorka vhodně zvolila použité metody a techniky, vystihla kategorie, na které interpretovala výsledky zkoumání. Oceňuji výběr výzkumného souboru na podkladě účelového vzorkování, opakované návštěvy respondentů pro relevantnost a upřesnění informací získaných k vyhodnocení dat. Také otevřenou vlastní sebereflexi při realizaci výzkumu v praxi.

Formální náležitosti, grafická úprava a jazyková úprava:

Z hlediska formálních náležitostí je práce dle požadavků katedry úplná. Po jazykové stránce lze práci hodnotit jako standardní. Schématické znázornění výsledků výzkumu je přehledné, uspokojivé.

Celkové zhodnocení:

Autorce se podařilo naplnit téma a cíle své diplomové práce. Práce je obsažná a důkladně zpracovaná, čtivá. Vhodně zvolila jak metody, tak způsob zpracování výsledků a jejich interpretaci. Kvalitativní výzkum ukázal, jaké jsou možnosti individualizace stravování v domovech pro seniory. Jeho výstupy jsou podány i ve vzájemných souvislostech s jinými výzkumy, které se týkají stejné problematiky a tím dodávají práci svoji přidanou hodnotu.

Autorka velmi pěkně v návaznosti na téma a cíle své diplomové práce pracuje s literaturou a čerpá ze zdrojů autorů, kteří se této problematice (nejen) v České republice aktivně věnují.

Práce přináší cenné a užitečné informace pro sociální služby, které si stejné otázky kladou a mají zájem je řešit.

Předložená diplomová práce splňuje stanovené požadavky. **Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.**

Doplňující otázky a podněty k obhajobě:

1. Jaké základní kroky byste jako manager sociální služby (např. jednoho z Vašich participantů)

navrhovala, které by podle Vás vedly k větší míře individualizace při zajištění stravování podle potřeb klienta?

2. Krátce, prosím, popište, v čem si odůvodňujete interpretovanou „konzervativnost“ současné klientely domovů pro seniory v návaznosti na to, v čem by budoucí klientela mohla být jiná.

V Praze dne: 20. srpna 2016



Martina Procházková